

אחרי ב

עפ"ז איז אָבער ניט מובן * :
(א) בדרך כלל, ווען רש"י איז
מפרש אין אַ געוויסן וואָרט צוויי
באַזונדערע ענינים, טיילט ער איין
זיין פירוש אין צוויי דיבורים (דורך
מעתיק זיין נאָכאַמאַל דעם לשון ה'
פסוק פאַרן צווייטן ענין). היינט פאַר-
וואָס אין אונזער פסוק איז רש"י כולל
צוויי באַזונדערע ענינים — דעם זמן
פון „ויעש" און דעם חידוש פון
„ויעש" — אין איין און דעם זעלבן
דיבור המתחיל?

(ב) יתרה מזו: דער ערשטער ענין
(דער זמן) באַציט זיך צום וואָרט
ויעש, דער צווייטער ענין (דער חי-
דוש) — באַציט זיך אויפ'ן גאַנצן
סיום הפסוק — האָבן דאָך געוויס
געדאַרפט זיין צוויי באַזונדערע ד"ה.

מפרש „ויעשו את הפסח" (בהעלותך ט,
ה) וכן „ויעש משה" (קרח יו, כו). וכן
אפשר להקשות מעוד כו"כ פסוקים לכאורה
שנאמר בהם „ויעש" וכיו"ב ורש"י אינו
מפרשם. — אבל כבר נתבאר בשיחת ש"פ
צו תשכ"ה, שבכל פסוקים אלו י"ל ש'
נאמרו בשביל המשך הענין שלאחריהם.
וכמו „ויעשו את הפסח", שזה בא בהמשך
להאמור אחרי „ויהי אנשים גו' ולא יכלו
לעשות הפסח גו'", ועד"ז הוא בשאר ה'
פסוקים (מטעם הנ"ל או כיו"ב), וכמו
שנתיבא ברכייה בשיחה הנ"ל.

(6) וגם: ממני מה מעתיק רש"י (לפני
פירושו) „ויעש כאשר צוה ה' וגו'", דל-
כאורה: מה שנוגע לפירושו „כמקיים גזירת
מלך", הוא רק „ויעש כאשר צוה ה'"
(ראה לקמן סוס"ג), ובשביל מה מרמז
ב„וגו'" גם התיבות „את משה"? ובאם
תיבות אלו ג"כ שייכות לפירושו — למה
אינו מעתיקן בפירושו?

(7) וראה גם פרשתנו לעיל, ג. ובשמיני
(יא, ב) — ג' ד"ה „זאת".

א. אין היינטיקער סדרה, לאחרי
ווי דער פסוק דערציילט אַלע פרטי
הציוויים — וועגן דעם סדר העבודה
פון יום הכפורים — וואָס דער אוי-
בערשטער האָט געזאָגט צו משה'ן ער
זאל זיי איבערגעבן צו אהרן'ען, איז
ער מסיים: „ויעש כאשר צוה ה' את
משה".

שטעלט זיך רש"י אויף „ויעש כאשר
צוה ה' וגו'", און איז מפרש: כש-
הגיע יום הכפורים עשה כסדר הזה,
ולהגיד שבחו של אהרן שלא הי'
לובשן: לגדולתו אלא כמקיים גזירת
מלך.

זאָגן מפרשים¹, אַז רש"י איז דאָ
אויסן צוויי באַזונדערע זאָכן: מיט די
ווערטער „כשהגיע יוהכ"פ עשה כסדר
הזה" איז ער מפרש, אַז „ויעש כאשר
צוה גו'" איז געווען ניט גלייך נאָך
דעם ווי ער איז נצטווה געוואָרן —
(וואָס דער ציווי איז געווען „אחרי
מות שני בני אהרן") ד.ה. ר"ח ניסן
אָדער עכ"פ בסמיכות, צו ר"ח ניסן,
און די עש' האָט ניט געקענט זיין
פאַר יוהכ"פ; און מיט „ולהגיד שבחו
כו'" איז רש"י מפרש וואָס קומט
דער פסוק בכלל אונז צו לאָזן הערן
מיט „ויעש גו'"².

(1) טו, לה.

(2) לשון רש"י „שלא הי' לובשן" —
ולא „שלא לבשן" בלשון עבר (כמ"ש לפני
זה „עשה כסדר הזה") — י"ל, לפי שהי'
(מחליפין) לובש אותן כמה פעמים (רש"י
לעיל פסוק ד').

(3) רא"ם וגו"א כאן.

(4) ובפרט ע"פ פרש"י בתחלת הפרשה:
בא אחר כו' זה זורו כו'.

(5) ברא"ם כאן מקשה: למה אין רש"י

באשטייט בלויז אין דעם וואָס "עשה כסדר הזה". וואָס איז רש"י מוסיף — און פון וואָנעט נעמט ער דאָס — אַז דער פסוק קומט אויך "להגיד שבחו כו' שלא הי' לובשן לגדולתו כו'?"

און אַזוי קען מען אויך פרעגן לאידך גיסא: וויבאַלד אַז רש"י לערנט אַז דער פסוק "ויעש גו' קומט" להגיד שבחו כו' — צוליב וואָס דאַרף ער אויך זאָגן (או מאין הראי' אַז) "עשה כסדר הזה"?

ב. איז דער ביאור בכל זה:

די גאַנצע פרשה (אָנהויבנדיק פון תחלת הסדרה), כולל אויך "והיתה זאת לכם לחקת עולם גו'" — די התחלה פון אונזער פסוק, איז געזאָגט געוואָרן (כנ"ל סעיף א') בסמיכות צו ר"ח ניסן.

ובמילא וואָלט געווען אַן אַרט צו זאָגן, אַז אויך דער "ויעש גו'" וואָס שטייט אין זעלבן פסוק מיט "והיתה זאת גו' אחת בשנה", איז געווען גלייך גאָכן ציווי אויף דעם (אין ניט ב"י והכ"פ — אַ האַלב יאָר שפּעטער. ובפרט אַז אויך די פרשות שלאחר"י, "וידבר גו' איש איש גו'" ביז אָנהייבט במדבר, זיינען געזאָגט געוואָרן אין דעם זמן ביז באַחד בחודש השני — אַ משך זמן פאַר יו"כ"פ);

און הגם ס'איז ניט שייך צו זאָגן אַז אהרן זאָל בפועל טאָן דעם ציווי פאַר יו"כ"פ — וועט מען אָבער לער"נען, אַז מיט "ויעש" דאָ מיינט מען אַז אהרן האָט מקבל געווען אויף זיך צו טאָן די עבודה — בדוגמת "וילכו ויעשו" וואָס שטייט אין פ' בא' ¹⁰ — און דאָס איז טאַקע געווען

(ג) פריער שטייט אַ פסוק מפורש וועגן די אַלע ענינים וואָס שטייען אין דער פרשה, אַז זיי דאַרפן געטאָן ווערן "בחדש השביעי בעשור לח" דש" ¹¹. איז דאָך מובן מעצמו, אַז אהרן האָט עס געטאָן ביום הכפּורים. וואָס זשע איז רש"י מחדש מיט זיין פירוש "כשהגיע יום הכפּורים"?

(ד) ע"פ הנ"ל אַז בתחלת פירושו איז רש"י מפרש בלויז דעם זמן ה' עשי' — האָט ער דאָך געדאַרפט זאָגן בלויז "כשהגיע יוהכ"פ". צוליב וואָס איז ער מוסיף די ווערטער "עשה כסדר הזה"?

מזו מען זאָגן, אַז אויך מיט די ווערטער איז ער מבאר וואָס ס'איז דער אויפטו אין "ויעש" [וואָרומ אויך דאָס וואָס "עשה כסדר הזה" איז אַ חידוש].

אָבער דאָס גופא פאָדערט ביאור: מהיכי תיתי זאָל מען וועלן מיינען אַז אהרן האָט געטאָן אַן אַנדער סדר עבודה — ניט "כאשר צוה ה' את משה", ביז אַז דער פסוק זאָל דאַרפן מחדש זיין "עשה כסדר הזה"?

ועוד זאת: וויבאַלד אַז רש"י נעמט אַן אַז "עשה כסדר הזה" איז יע אַ חידוש, קען ער דאָך לכאורה לערנען אַז דער גאַנצער חידוש אין פסוק

(8) שם, כט. וגם בתחלת הפרשה (פסוק ג) מפרש רש"י "כי אם ביום הכפּורים כו".

(9) בתו"כ כאן: "מנין שכל הפרשה אמורה על הסדר ת"ל ויעש כאשר צוה ה' את משה". אבל — בדרך הפשט, הרי אדרבה: בכל פעם כשרש"י מפרש ש"אין מוקדם ומאוחר בתורה" — מביא הוכחה לזה, וכל זמן שלא ישנה הוכחה כו', הרי פשוט שהפרשה אמורה על הסדר (ראה לעיל ע' 119 הערה 13 ובשורה ג).

ממשיך „עשה כסדר הזה ולהגיד שבחו כו״, אָז לויט דעם פירוש איז יע פאַר־שטאַנדיק דער חידוש, ווייל דער פסוק איז דאָ אויסן צוויי זאַכן: (א) „עשה כסדר הזה“, און (ב) „להגיד שבחו כו״ שלא הי' לובשן לגדולתו אלא כמקיים גזירת מלך“. והביאור בזה:

ג. אויפן פסוק „ובא אהרן אל אהל מועד“¹³, זאָגט רש״י „אמרו רבותינו שאין זה מקומו של מקרא זה . . כל הפרשה כולה נאמרה על הסדר חוץ מביאה זו כו״.

און דאָס איז טאַקע דער פסוק דאָ ביי אונז מחדש מיט „ויעש כאשר צוה ה' וגו' — עשה כסדר הזה“, אָז אהרן האָט עס געטאָן מיט דעם סדר וואָס (איך — רש״י האָב דיר געזאָגט, וואָס שטייט שוין פריער אין פירוש רש״י — אע״פּ אָז משה רבינו האָט אים געזאָגט¹⁴ די ציוויים אין אַן אַנדער סדר, אין דעם סדר ווי זיי שטייען אין תורה.

אַבער דערמיט קען רש״י ניט ענ־דיקן פירוש, וואָרום ס'איז, לכאורה, היפך פשוטו של מקרא: דער חידוש אין „עשה כסדר הזה“ לפי זה איז, אָז אהרן האָט געטאָן ניט אין דעם סדר ווי דער אויבערשטער האָט גע־זאָגט צו משה׳ן. היינט ווי קען מען זאָגן דערויף „ויעש כאשר צוה ה' את משה“¹⁵?

(13) טז, כג.

(14) כדיוק רש״י שם נאמרה כו' חוץ כו' — ולא נכתבה כו' חוץ כו'.

(15) ואף ש״כאשר צוה ה' גו״ כולל גם כוונת הקב״ה שלא אמרה בפירוש (להלך עיר מפרש״י פקודי לח, כב) — בכ״ז, מכיון שכל עיקר כוונת הכתוב הוא להור־דיענו ש״עשה כסדר הזה“ שלא נאמר בפֿרוש, הוצרך הכתוב לומר זה בלשון אחר ולא בלשון „כאשר צוה ה'“ שפשוטו של

באָלד ווי ער האָט געהערט דעם ציווי

— דערפאַר איז רש״י מפרש „כש״הגיע יוהכ״פ“, וואָס דערמיט איז ער מחדש אָז דער פירוש „ויעש“ דאָ איז כפשוטו, און גיט ווי אין פ' בא.

און רש״י׳ס הכרח דערצו (כאָטש אָז לפ״ז קומט אויס אָז דער זעלבער פסוק רעדט וועגן ציווי באַזונדערע זמנים), איז מובן בפשטות: אין פ' בא¹⁶ איז דער פסוק מחדש מיטן לשון „ויעשו“ — „מכיון שקבלו עליהם מעלה עליהם הכתוב כאילו עשו“. אָבער לאחר ווי דער פסוק זאָגט עס שוין אין פ' בא, פאַרשטייט מען שוין ממילא אָז אויך אהרן — מכיון שקי־בל עליו כאילו עשה. איז וואָס דאָרף עס אונז דער פסוק דערציילן? דעריבער לערנט רש״י „כשהגיע יוהכ״פ“, און דער פירוש פון „ויעש“ דאָ איז כפשוטו¹⁷.

פרעגט אָבער דער תלמיד: אויך לויטן פירוש „ויעש“ כפשוטו איז דאָך שווער: — וואָס איז דער חידוש אין דעם וואָס אהרן האָט געטאָן „כאשר צוה ה' וגו״¹⁸? דערפאַר איז רש״י

(11) ועי' ואלה תולדות נח נח איש צדיק ללמדך שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעי' (פרש״י ר"פ נח) — לא נאמר זה בצדיקים שלאחריו (ראה לקו״ש ח"ה ע' 39).

(11*) ע"פ מ"ש בפנים, מובן מה שבכל מקום שנאמר „ויעש“ וכיוצא בו — מפ' רש״י באו"א מבשר מקומות (נמנו ברא"ם כאן ובגו"א ס"פ צו) — כי אין לומר שאותו החידוש יהי' כתוב שתי פעמים. (12) וגם: באם נאמר שיש בזה חידוש — עי' פרש״י ס"פ צו „להגיד שבחו שלא הטו ימין ושמאל“ — הרי לאחר־י שהכתוב חידש זה כבר בפ' צו, אין לומר שגם בפרשתנו כתב חידוש זה (ראה הע' רה הקודמת).

קומט — "להגיד" שבחו כו' כמקיים גזירת מלך".

ה. נאך א טעם פארוואס מ'קען ניט לערנען אז "ויעש גו" מיינט נאך "להגיד שבחו כו'", וועט מען פארשטיין בהקדים:

בשעת רש"י איז מפרש שבחו של אהרן אז ער האט אנגעטאן די בגדים ניט לגדולתו, זאגט ער דעם לשון "שלא הי' לובשן לגדולתו" (און ניט ווי אין תוי"כ — "שלא הי' לובש בגדים"²¹). ד.ה. אז ער האט זי — די בגדים וואס שטייען אין דער פרשה²² — ניט אנגעטאן לגדולתו.

(20) היינו: גס להגיד שבחו. אבל פשוט, שבעיקר בא בהמשך ל"ויעש" — עשה כסדר הזה, שהרי גם "סדר הזה" הוא מה שציוה ה' ורק שלא אמרו למשה בפירוש.

ו"ל, שזוהי גם כונת רש"י בזה ש' מרמו התיבות "את משה ב'גו'" (ראה לעיל הערה 6) — שגם "סדר הזה" נכלל ב"צוה ה' את משה" [שהרי אהרן הבין הסדר איך לעשות — מהדברים שאמר לו משה כפי ששמעם מה]. אלא שמ"מ אינו מעתיק תיבות אלו בפירוש ורק מרמזם ב"גו" — כי ענין זה (בנוגע להסדר) לא בא בגילוי בהציווי למשה. כ"א שלמך דים זה ע"י "טעם" שנתנו רבותינו (ראה פרש"י טו, כג) [משא"כ בפקודי (הובא לעיל בהערה 15) — שלכן שם פרש"י שלמשה נאמר כפי שנעשה, משא"כ כאן, וגם בזה נראה גודל הדיוק בל' רש"י, והפך בה והפך בה].

(21) וראה ספה"צ להרמב"ם מ"ע לג: וכבר בא בספרי . . . שאין אהרן לובש בגדים אלו לגדולתו . . . ואעפ"י שהם בתכי לית היופי שהם מזהב שהם וישפה כו' — היינו שמפרש שהספרי מדבר בבגדי כה"ג דכל השנה.

(22) טו, ד. ואף שברש"י שם (ד"ה ורחץ במים) * נזכרו גם בגדי זהב, מ"מ

דערפאר זאגט רש"י "ולהגיד שבחו כו' כמקיים גזירת מלך", אז דאס וואס ביי "ויעש" — וואס זיין אויפטו איז "עשה כסדר הזה" — זאגט דער פסוק דעם לשון "כאשר צוה ה' וגו'", איז דער עיקר והדגשה ניט אין "כאשר" נאך אין "צוה", דערמיט וויל ער זאגן אז אהרן האט עס געטאן בלויז מצד דעם וואס "צוה ה'" — "כמקיים גזירת מלך".

ד. אבער רש"י וויל אויך ניט לערנען אז מיט "ויעש גו" מיינט דער פסוק צו דערציילן נאך "שלא הי' לובשן לגדולתו כו'", ווייל דער שבה פאסט [לפי שיטת רש"י¹⁶] בלויז אויף דעם ענין פון לבישת הבגדים — ווי רש"י זאגט "שלא הי' לובשן לגדולתו" — מצד דעם וואס די בגדי כהונה זיינען "לכבוד ולתפארת"¹⁷, אבער ניט אויף די אנדערע ציוויים שבפרשה. און היות אז מיט "ויעש" ווערן דאך געמיינט אלע ציוויים¹⁸ פון דער פרשה, דעריבער לערנט רש"י אז דער עיקר פירוש פון ויעש איז עשה — (אלע ציוויים) כסדר הזה¹⁹. נאך דער לשון "כאשר צוה"

מקרא הוא הציווי שנאמר מפורש בויבור. (ושאני ב' פקודי שהוא שינוי מהלשון שהי' צ"ל נכתב — עיין בפרש"י שם.) וראה להלן הערה 20.

(16) וראה גם תוי"כ כאן: שאין אהרן לובש בגדים כו' (וראה לקמן סעיף ה').

אבל באה"ח כאן "אלא עשה הכל לקיים מצות ה'", משמע שמפרש שקאי על כל העבודות דיוהכ"פ. וראה להלן הערה 18; 25 (בשוה"ג).

(17) תצוה כח, ב.

(18) ו"ל שזוהו טעמו של האוה"ח שמפ' רש דלא כמ"ש בתוי"כ כאן (ראה לעיל הערה 16).

(19) והרי ה"סדר" נוגע לכל עניני ה' פרשה.

(* מזה שמזכיר (שם בד"ה כותנת בד גו') "שמונה בגדים" אין קושיא מלכתחלה

פארוואס נאָר די בגדי לבן דיוהכ"פ?

איז דער ביאור אין דעם:

בנוגע צו די בגדי זהב, האָט מל-
כתחלה ניט געקענט זיין קיין קס"ד
אַז אהרן טוט זיי אָן לגדולתו (צוליב
זיין גדולה, ניט צוליב גדולה — כבוד
ותפארת — פון כהונה גדולה בכלל)
— וואָרום די זעלבע בגדים האָט
דערנאָך געקענט אַנטאָן (ער אַליין —
ווען ער שטייט אין אָן אַנדערע דרגא,
אַדער) דער כה"ג וואָס נאָך אים
(כאָטש ער שטייט אין אַ גידעריקערע
מדריגה). איז במילא קלאָר, אַז דאָס
איז ניט לגדולתו (של אהרן); דאָס
זעלבע — בנוגע די בגדי לבן פון אַ
גאַנץ יאָר;

משא"כ די בגדי לבן וואָס ער האָט
אַנגעטאָן ביוהכ"פ, וויבאַלד אַז (ווי
רש"י זאָגט פריער ¹⁰) „לא ישתמש
באותן ארבעה בגדים ליום כפורים
אחר", קען ער דאָך במילא טראַכטן:
אויב די בגדים זיינען נוגע צום ענין
פון כהונה גדולה בכלל (אַדער בכלל
צו דער עבודה פון יוהכ"פ וכיו"ב)
פאָרוואָס טאָר ער ניט אַנטאָן בשנה
הבאה די זעלבע בגדים וואָס ער האָט
געטראָגן דעם פריערדיקן יאָר?

איז דאָך דערפון לכאורה געדרונגען,
אַז די בגדים זיינען לגדולתו, און
היות אַז אַ מענש ווערט נשתנה מזמן

— והרי החידוש דיוהכ"פ בנוגע להבגדים
(שרק בהם נאמר „לכבוד ולתפארת") הוא
בהבגדי לבן — אכתי טעמא בעי: מהו
החידוש (בנוגע לגדולה) בבגדי לבן ש-
ביוכ"פ על השמונה בגדים שהי' לובשן
בכל השנה?

(26) פסוק כג ד"ה והגיהם שם.

בגדים זכל השנה, לכן מפרש דקאי על
כללות העבודה דיוהכ"פ. ולהעיר מרמב"ם
הי' עבודת יוהכ"פ פ"ב ה"ה.

וואָס דערמיט מיינט ער אַרויסצו-
ברענגען, אַז (דאָס וואָס די שמונה
בגדים (וועלכע: א) ער האָט אָנגע-
טאָן אַ גאַנץ יאָר און ב) זיי זיינען
כולל אויך בגדי זהב) האָט ער אָנ-
געטאָן ניט לגדולתו — איז דערביי
ניטאָ קיין חידוש און ניט אין דעם
באַשטייט שבחו של אהרן. אַבער) דאָס
וואָס די בגדי לבן (של יוהכ"פ) האָט
ער אָנגעטאָן ניט לגדולתו — דאָס
איז שבחו של אהרן.

דאָרף מען פאַרשטיין: בגדי זהב
זיינען דאָך לכאורה מער חשוב ווי
בגדי (לבן) בד"כ: [ווי מען יזעט עס
אויך דערפון וואָס באַ דעם ציווי אויף
בגדי כהונה „לכבוד ולתפארת" רעכנט
דער פסוק ¹⁴ די בגדי זהב פאַר די
בגדי שש (בד).] איז פאָרוואָס זאָל
זיין דער חידוש און שבח „שלא הי'
לובשן לגדולתו" אין די בגדי לבן
מער ווי אין די בגדי זהב ¹⁵?

אין לומר שכונת רש"י ב„לובשן" היא
להבגדים שמזכירם לעיל בפירושו (ועי' כ'
סדר הזה" שקאי על הסדר שבפירושו, כנ"ל
ס"ב) — כי בגדים אלו מזכירם רש"י רק
דרך אגב, בנוגע ל„רוחץ במים" (משא"כ
הסדר דלעיל פסוק כג — הרי זהו פירוש
הכתובים).

(23) כמובן גם מספּהמ"צ שם. וכן מובן
גם מזה שרק אצל כהן גדול הי' בגדים
אלו.

(24) תצוה כח, ד — ובא בהמשך ל„וע'
שית בגדי קדש גוי' לכבוד ולתפארת" (שם,
ב).

(25) ואף ששבחו של אהרן שלא לבשן
לגדולתו נאמר בפרשה זו דוקא, ומזה מו'
כח שחידוש זה שייך (לעבודת) יוהכ"פ *

— שהרי אדרבה, מ"ש שם הוא „שאינו
משמש לפניו בשמונה בגדים".

(*) וי"ל, שגם מטעם זה משנה באוה"ח
מהתו"כ, (ראה לעיל הערה 16) — כי מכיון
שבנוגע להבגדים, בבגדי לבן דיו"כ לא
ישנה (בפשטות) „גדולה" יותר מבהשמונה

נייע בגדים. אבער דער פירוש הפשוט פון „ויעש גו“ איז, אז דאס (מיט אלע ענינים וואס אין דעם) איז געווען „כשהגיע יום הכפורים“ — גלייך ביים ערשטן יום²⁷. דעריבער לערנט רש"י אז דער עיקר הפירוש פון „ויעש“ איז „כשהגיע (דער ערשטער) יום הכפורים עשה כסדר הזה“. נאָר דאָס וואָס עס שטייט דער לשון „כאשר צוה ה' וגו'“ איז — להגיד שבחו של אהרן שלא ה' לובשן לגדולתו אלא כמקיים גזירת מלך²⁸.

(משיחת ש"פ אחרי תש"ל)

לזמן (משנה לשנה), דארף ער דעריי בער האָבן יעדן יאָר אַנדערע בגדי בד ביוהכ"פ²⁹ — און אויף דעם דערציילט דער פסוק שבחו של אהרן, אז אויך די בגדי לבן וואָס ער האָט געביטן פון יאָר צו יאָר — „לא ה' לובשן לגדולתו כו'“.

ו. וע"פ כל הנ"ל מובן בפשטות וואָס רש"י וויל ניט לערנען אז מיט „ויעש“ מיינט דער פסוק נאָר דעם חידוש „שלא ה' לובשן לגדולתו“:

דער שבח „שלא ה' לובשן כו'“, איז דאָך בעיקר ביים צווייטן יום³⁰ פ, ווען מ'וועט זעהן³¹ אז ער טוט אָן

27) מה שאין ציווי זה בשאר בגדי כה"ג (וגם לא בבגדי כהן הדיוט) — י"ל בפשטות מפני שתכלית „הכבוד והתפארת“ — היא בעבודה שבקדש הקדשים.

28) שהרי עד אז י"ל שהניחם שם — היינו שמיחדים לעבודתו ולגדולתו ביו" הכ"פ. ובפרט העם הרואה שגונזים הבגדים

בטח יפרש כן — והרי עיקר ענין „לכבוד ולתפארת“ וגדולה — ה"ז בפני הרואים. וראה מו"נ (ח"ג פמ"ה) שצ"ל לכבוד ולתפארת . . . מפני שההמון לא יגדל אדם אצלם בצורתו האמיתית אלא בשלימות איבריו ויופי בגדיו.

קדושים

דערפון איז פארשטאנדיק (בפנימיות הענינים¹), אז די פירות פון דעם פינפטן יאר האבן אין זיך א מעלה ניט בלויז לגבי די פירות פון די ג' שני ערלה וועלכע זיינען אסור (וואָס זייער חיות איז (ווי אַלע דברים ה' אסורים) פון שלש קליפות הטמאות לגמרי²). נאָר אפילו לגבי די פירות פון שנה הרביעית — כאָטש זיי זיינען (ניט בלויז מותרים באכילה, נאָר נאָכמער —) „קדש הילולים להוי'“, וואָס צוליב דער מעלה פון פירות ה' שנה החמישית, באַשטייט דער תכלית פון דער מצוה „ובשנה הרביעית גוי'“ — אין דעם וואָס „ובשנה החמישית גוי'“.

און ווי דער אַלטער רבי איז מבאר אין „לקו'ת“³, אַז די פירות פון די ערשטע דריי יאָר זיינען כנגד די ג' עולמות בי"ע (וואָס פון זיי קען זיין

אשר „דברה תורה כנגד יצה"ר“ — כי בזה מפרש שהטעם לזה שהתורה חידשה כאן (התירה) ששמירת מצוה זו תהי' בכדי לקבל פרס, כי *** „דברה תורה כנגד יצה"ר שלא יאמר כו'“. וראה בארוכה לקו'ש חכ"כ ע' 108 ואילך.

(4) משא"כ בדרך הפשט — ראה הערה הקודמת.

(5) תניא רפ"ז. וראה לקו'ת פרשתנו כט, ג (וראה לקמן בפנים) — מפרדס שער כד בסופו: שלש שנים יהי' לכם כו' זהו כנגד ג' קליפות הטמאות.

(6) שם ל, ד.

(**) ועפ"ז יומתק הלשון „דברה תורה כנגד יצה"ר“, שמורה אשר מתירין איזה ענין בכדי שלא יבוא לידי ענין חמור יותר (ראה קידושין כא, טע"ב. רש"י תצא כא, יא), כי באם לא יתירו לו שישמור את ה' מצוה בשביל להוסיף — לא יקיימה.

א. ווען דער פסוק: רעדט וועגן דעם שכר פאַר ניט עסן די פירות פון די ערשטע דריי יאָר ערלה און פאַר דעם ברענגען די פירות פון דעם פערטן טן יאָר: צו עסן זיי אין ירושלים, זאָגט ער דעם לשון „ובשנה החמישית גוי' להוסיף (למ"ד בתחילתה) לכם תבו' אתו“ — אַז די כוונה און דער תכלית פון די מצות איז, די הוספת התבואה וואָס וועט זיין בשנה החמישית⁴.

(1) פרשתנו יט, כה.

(2) ראה תו"כ ורש"י כאן: הרי ארבעה שנים כו'.

(3) ועפ"ז יובן מ"ש רש"י „המצוה ה' זאת שתשמרו תהי' * להוסיף לכם תבואתו, שבשכרה אני מברך כו'“ דלכאורה הי' מס' פיק שיכתוב „שבשכר המצוה הזאת אני מברך לכם פירות הנטיעות“⁵, ומהי ה' אריכות שכותב „המצוה הזאת . . תבו' אתו“ —

כי בזה מפרש הלשון „להוסיף גוי'“, „המצוה הזאת תהי' להוסיף כו'“.

ועפ"ז יובן גם המשך דברי רש"י „הי' ר"ע אומר דברה תורה כנגד יצה"ר כו'“ — דלכאורה: הרי בכ"כ מצות פירש בכתוב שכתב. ומהי ההוכחה דבמצוה זו יש חידוש

(*) שיש לפרשו תהי' שמירתכם (ולא — תהי' המצוה).

(**) שבזה מחדש, שההוספה תהי' גם לאחר שישנם כבר פירות הנטיעות (וע"ד המבואר בלקו'ש ח"ע ד' 122 ואילך, בפרש"י כו, יב) ד"ה מאה שערים.

והוכחת רש"י לזה היא, ממש"נ „להוסיף לכם תבואתו“ לאחר „ובשנה החמישית תאכלו את פרי“ (וראה ראב"ע כאן) — שמה מוכח, שהברכה „להוסיף גוי'“ היא ב„פרי“ (ועפ"ז יומתק גם לשון רש"י „פירות הנטיעות“ — אף שבכתוב נאמר „תבו' אתו“ — כי הברכה „להוסיף“ היא ב„פרי“).